

HZN e glasilo

Broj 5/2014

Službeno glasilo Hrvatskoga zavoda za norme

SVJETSKI DAN NORMA
14. LISTOPADA 2014.

Design by Damar Panji Wijaya, Indonesia
Format A2 (ISO 216)

Norme olakšavaju tržišnu utakmicu

Sustav komentiranja nacrta norma —
HZNacrti

HZN e-glasilo

Službeno glasilo Hrvatskog zavoda za norme sa stalnim dodatkom

Oglasnik za normativne dokumente

Godište: 6. 2014.

ISSN 1847-4217

URL: <http://www.hzn.hr>

Hrvatski zavod za norme

MB: 1957406

OIB: 76844168802

Izdavač:

Sjedište: Ulica grada Vukovara 78,
10000 Zagreb

Telefon: 01/610 60 95

Telefax: 01/610 93 21

Glavni urednik:

Miran Škerl, ravnatelj HZN-a

Pomoćnik glavnog urednika:

Vladimir Jaram

Tehnički urednik:

Vladimir Jaram

Uredništvo:

Ana Marija Boljanović, Melanija Grubić Sutara, Vlasta Gaćeša-Morić, Tea Havranek, Boro Jandrijević, Stanka Miljković, Nenad Nikolić, Vladimir Jaram, Miran Škerl

Lektura:

Ivana Canosa

Korektura:

Vladimir Jaram

Grafička obrada naslovnice:

Gaea studio d.o.o.

Grafička priprema:

Gaea studio d.o.o.

Izlazi:

dvomjesečno

Uredenje zaključeno:

2014-10-31

Opremu tekstova obavlja uredništvo.

Za sadržaj pojedine potpisanih priloga odgovorni su njihovi autori. Oni ne iskazuju obvezno stav Hrvatskoga zavoda za norme.

Objavljeni prilozi u službenom glasilu Hrvatskog zavoda za norme autorski su zaštićeni. Iznimka su sadržaj, novosti iz HZN, novosti iz europskih i međunarodnih normirnih tijela i s normizacijom povezane aktivnosti koji se mogu objavljivati u drugim stručnim časopisima uz obveznu naznaku izvora i dostavljanje časopisa u kojem su objavljeni tako preuzeti prilozi. Za priloge iz rubrike Normizacija i Tehničko zakonodavstvo potrebno je zatražiti pisano odobrenje za njihovo objavljivanje od autora i od Hrvatskoga zavoda za norme.

PROSLOV

Poštovani čitatelji!

U ovome broju HZN e-glasila možete pročitati poruku za Svjetski dan norma (15. listopada 2014.) čija je tema bila *Norme olakšavaju tržišnu utakmicu*. Hrvatski je zavod za norme 1. rujna 2014. godine uveo novu uslugu za korisnike – mogućnost čitanja nacrta norma i davanja komentara na nacrte putem internetske stranice HZN-a. Prikaz *Sustava komentiranja nacrta norma – HZNacrti* priredile su M. Grubić Sutara, D. Novota Krajnović.

Možete pogledati i naš stalni prilog o aktivnostima HZN-a te obavijesti o članovima HZN-a.

Tu su obavijesti o novoj usluzi HZN-a za korisnike - pristup cijelovitim tekstovima norma i ostalih normativnih dokumenata kroz digitalni repozitorij HRN4You i o obilježavanju Europskog tjedna maloga i srednjega poduzetništva u HZN-u

U novostima iz IEC-a donosimo informaciju o povećavanju djelotvornosti i uporabe obnovljivih izvora kroz normizaciju, a iz ISO-a razgovor s Jørgenom Randersom o viziji naše budućnosti u 2052. godini (prilog Svijet prema Jørgenu Randersu).

U novostima iz CEN-a i CENELEC-a donosimo informaciju o tome da CEN osniva novi odbor za usluge tetoviranja.

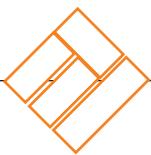
U novostima iz ETSI-ja donosimo prikaz radionice koju su organizirali Europska komisija i ETSI "Norme za internet objekata (Internet of Things)", a iz Codex Alimentarius donosimo izvještaj sa sastanka radne skupine Codex Alimentarius Working Party.

Ugodno čitanje!

V. Jaram
pomoćnik glavnog urednika

Sadržaj 5/2014

Proslov	2
Poruka za Svjetski dan norma 2014.	4
Sustav komentiranja nacrt-a norma - HZNacrti	5

Novosti iz HZN-a

- Članovi HZN-a 9
- Repozitorij hrvatskih norma — HRN4You 9
- Obilježavanje Europskog tjedna maloga i srednjega poduzetništva u HZN-u 11

Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija

IEC

- Povećavanje djelotvornosti i uporabe obnovljivih izvora kroz normizaciju 11

ISO

- Svijet prema Jørgenu Randersu 12

CEN i CENELEC

- CEN osniva novi odbor za usluge tetoviranja 13

ETSI

- Europska komisija i ETSI organizirali radionicu "Norme za internet objekata (Internet of Things)" 14

CODEX ALIMENTARIUS

- Sastanak radne skupine Codex Alimentarius Working Party (CCEURO) 15

Naslovnica: *Poster za Svjetski dan norma 2014.*
HNZ Oglasnik za normativne dokumente (A1-A145)

ISSN 1847-4217

Poruka za svjetski dan norma

14. listopada 2014.

Norme olakšavaju tržišnu utakmicu

Dr. Junji Nomura
predsjednik IEC-a

Terry Hill
predsjednik ISO-a

Dr. Hamadoun I. TOURÉ
glavni tajnik ITU-a

Živimo u svijetu koji prolazi kroz temeljite promjene na svim razinama. Gospodarstva nikad nisu bila toliko međusobno ovisna. Danas proizvodi koji se kupuju na jednom tržištu više nisu proizvedeni u jednoj zemlji; na njima bi moglo pisati: "proizvedeno u svijetu". Prije nego što stignu do krajnjeg potrošača, prolaze kroz mnoge zemlje, u kojima ljudski rad ili novi dijelovi dodaju vrijednost gotovom proizvodu.

Malim i srednjim poduzećima koja primjenjuju međunarodne norme lakše je dobiti certifikat za svoje proizvode te se natjecati i prodavati ih bilo gdje u svijetu. Zahvaljujući međunarodnim normama, mala i srednja poduzeća mogu sudjelovati u globalnim vrijednosnim lancima i ostvariti korist od prijenosa tehnologija.

Zemlje koje su ugradile međunarodne norme u svoju politiku i propise u stanju su bolje zaštiti svoje stanovništvo i pružiti im veći izbor kvalitetnih proizvoda.

U višepolarnom svijetu, u kojem utjecaj i ekonomска težina gospodarstava u nastanku mijenjaju ravnotežu snaga, međunarodne norme potiču trgovinu, prevladavaju umjetne zapreke trgovini i pomažu da se ostvari pravedna tržišna utakmica. Time tvrtke, industrije i gospodarstva postaju konkurentniji i lakše izvoze, a potiče se i raznolikost na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Sustav komentiranja nacrtu norma – HZNacrti

Hrvatski je zavod za norme 1. rujna 2014. godine uveo novu uslugu za korisnike – mogućnost čitanja nacrtu norma i davanja komentara na nacrte putem internetske stranice HZN-a.

Priredile: *Melanija Grubić Sutara,
Danijela Novota Krajnović*

Sustav komentiranja nacrtu norma, nazvan HZNacrti, namijenjen je hrvatskoj stručnoj javnosti koja nije uključena u rad tehničkih odbora HZN-a, posebno malim i srednjim poduzećima (MSP), a koja se želi informirati o nacrtima norma te davati svoje komentare na nacrte za vrijeme trajanja javne rasprave. Putem ovog alata olakšava se sudjelovanje u aktivnostima nacionalne normizacije i procesu izrade hrvatskih norma (HRN, HRN EN) jer je pristup besplatan i dostupan svima putem internetske stranice.

Izrada sustava HZNacrti sufinancirana je sredstvima Europske komisije (EK) u okviru Okvirnog programa za konkurentnost i inovacije (*Competitiveness and Innovation Framework Programme – CIP*), kojemu je cilj potaknuti konkurentnost europskih poduzeća. Prvu komponentu CIP programa čini Program za poduzetništvo i inovacije (*Entrepreneurship and Innovation Programme – EIP*), kroz koju se financira i projekt SA/CEN/ENTR/000/2012-07 „eComment”, čiji je prijavitelj CEN, Europski odbor za normizaciju. Cilj je toga projekta poticanje malih i srednjih poduzeća da sudjeluju u procesu europske i nacionalne normizacije davanjem komentara na nacrte norma, osiguravanje boljih informacija o normizaciji te podizanje svijesti o primjeni norma.

Projekt traje četiri godine, ukupna vrijednost projekta je 670.370,28 EUR, a EK i EFTA sufinanciraju projekt u iznosu od 95 %. Vrijednost projekta za HZN je 130.531,94 EUR. Komunikaciju između članova CEN-a i EK-e odnosno EFTA-e koordinira CEN-CENELEC Management Centre (CCMC). Odnosi ovih strana u projektu definirani su okvirnim partnerskim sporazumom između Europske komisije, EFTA-e, CEN-a i CENELEC-a, (*Framework Partnership Agreement 2009 – FPA 2009*).

Uz Hrvatski zavod za norme (HZN) u projektu sudjeluje još pet nacionalnih normirnih tijela iz Češke Republike (UNMZ), Finske (SFS), Latvije (LVS), Norveške (SN) i Španjolske (AENOR).

Pristup sustavu

Sustav za komentiranje nacrtu norma HZNacrti je web aplikacija kojoj možete pristupiti preko različitih računala i platformi (npr. IE7+, Firefox 3+).

Sustavu HZNacrti možete pristupiti izravno putem poveznice <http://hnzlive.67bricks.com/> ili putem mrežnih stranica HZN-a (<http://www.hzn.hr>) tako da odaberete *Proizvodi i usluge* ili *Kutak za MSP*.

S obzirom da su CEN i CENELEC na svojim internetskim stranicama objavili poveznice na sustave za komentiranje nacrtu norma svih nacionalnih normirnih tijela koja sudjeluju u projektu, sustavu se može pristupiti i preko CEN-a i CENELEC-a!

<http://www.cen.eu/news/brief-news/Pages/NEWS-2014-022.aspx>
http://www.cenelec.eu/pls/apex/f?p=WEB:NEWSBODY:::NO::P300_NEWS_ID:159
http://www.cencenelec.eu/News/Brief_News/Pages/TN-2014-10.aspx

Registracija korisnika

Svaki se korisnik mora registrirati kako bi mogao pregledati nacrte te davati komentare pri čemu će morati odrediti kojoj kategoriji korisnika pripada, a na temelju čega će HZN davati izvještaje EK o uporabi sustava od strane malih i srednjih poduzeća. HZN jamči tajnost i sigurnost osobnih podataka i obvezuje se da ih neće učiniti dostupnim trećoj strani.

Pravila koja se odnose na korisničke račune:

1. Otvoreni korisnički računi u vlasništvu su HZN-a
2. Korisnik ima pravo otvoriti i koristiti se samo jednim korisničkim računom
3. Zabranjeno je lažno predstavljanje u ime druge fizičke ili pravne osobe
4. Nije dopuštena uporaba neprimjerenih korisničkih imena

HZN zadržava pravo brisanja ili onemogućavanja korisničkog računa bez prethodne najave.

Za otvaranje novoga korisničkog računa, upotrijebite donji obrazac.

* E-pošta (korisničko ime) _____
 * Ime _____
 * Organizacija _____
 Molimo da ovdje upišete u čije imo podnose komentare. To može biti primjerice organizacija, udruženje, sindikat i dr. Ako komentare podnosete u vlastito ime, možete upisati "privatna osoba", "student", "samostalno zaposlen", "konzultant" itd., zatim izaberite "ostalo" kao kategoriju zainteresirane strane i "manje od 10 zaposlenika" kod broja zaposlenika. Te informacije možete ažurirati na "Moj profil".
 * Zemlja boravka: Hrvatska
 * Kategorija zainteresirane strane: Molimo navedite kategoriju Vaše organizacije
 * Broj zaposlenika: Molimo odabrići
 Molim da mi šaljete informacije o proizvodima i uslugama koji bi me mogli zanimati na mojoj adresi e-pošte
 Obvezujem se da ću davati konstruktivne i stručne komentare. (Molimo označite u znak prihvatanja)

Registracija korisnika je namijenjena državljanima Republike Hrvatske.
 Ako ste državljanin zemlje članice CEN-a ili CENELEC-a, molimo Vas da kontaktirate nacionalno normizacijsko tijelo u Vašoj zemlji.
 CEN članovi: <http://standards.cen.eu/dyn/www/?fp=CENWEB:5>
 CENELEC članovi: http://www.cenelec.eu/dyn/www/?fp=104:S_0

Slika 1: Otvaranje korisničkog računa – podaci

Nakon registracije u sustav, korisnik može nacrte koji su učitani u sustav pretražiti po ključnoj riječi ili klikom na poveznicu „Pregled nacrta“ jednostavno doći na popis svih nacrta gdje nacrte može pregledati prema roku za komentiranje, tehničkom odboru, referencijskoj oznaci ili naslovu.

HZN je započeo s učitavanjem nacrta koji su objavljeni za javnu raspravu na europskoj razini od 1. kolovoza 2014. godine. Sukladno dogovoru pri oblikovanju projekta, u sustav će se učitavati svi nacrti koje će objaviti CEN, izvorni CENELEC-ovi nacrti te izvorni HZN-ovi nacrti. Nacrti koje CENELEC radi paralelno s IEC-om, zasad neće biti dostupni kroz sustav.

HZN će voditi računa da se u sustavu nalaze svi nacrti koji su dostupni za javnu raspravu na europskoj razini, a rok za komentiranje nacrta putem sustava HZNacrti bit će nešto kraći od roka za glasanje na europskoj razini, kako bi zaduženi tehnički odbori imali dovoljno vremena raspraviti o pristiglim komentarima te prihvaćene komentare oblikovane u nacionalno stajalište na vrijeme proslijediti na europsku razinu prilikom glasanja na određeni nacrt.

Komentiranje

Svi nacrti koji su HZN-u dostupni u MS Word-u, konvertiraju se u xml format i na internetskoj stranici nacrt je dostupan po odlomcima na koji se može dati komentar. Ako nacrt neće biti dostupan u MS Wordu, HZN će učitati nacrt u .pdf formatu koji će korisnik spremiti na vlastito računalo kako bi ga pročitao i dao komentare.

Vodeći računa o zaštiti intelektualnog vlasništva, u sustavu je onemogućeno kopiranje teksta, a nacrti u .pdf formatu bit će zaštićeni i vodenim žigom te je stoga potrebno ručno upisati tekst na koji se daje komentar i prijedlog promjene.

Dobrodošli u sustav komentiranja nacrta normal!

Pretraživanje Čitanje Komentiranje Obavijest kolegama

Pronadite nacrte bitne za vaše poslovanje ili granu djelatnosti pomoću donje trake za pretraživanje

Proštajte i ocijenite postojeći nacrte i komentari kako bi on mogao utjecati na Vas i Vaše poslovanje

Komentirajte nacrt norme i subjektuje u njegovom oblikovanju

Omogućujemo vam da jednostavno podujete nacrte i komentare s kolegama

Pretraži po ključnoj riječi: Pretraživanje

Sufinancirale Europska unija i EFTA

Ako ne znate ključne riječi ili želite pregledati sve nacrte, kliknite na donju poveznicu:

[Pregled nacrta](#)

Popularni nacrti

prEN 388 Protective gloves against mechanical risks Rok za komentiranje: 2014-12-07 → Komentiranje 0 komentara(s)	FprEN 116 Diesel and domestic heating fuels – Determination of cold filter plugging point Rok za komentiranje: 2014-12-14 → Komentiranje 0 komentara(s)	FprEN 13001-1 rev Cranes - General design - Part 1: General principles and requirements Rok za komentiranje: 2014-12-14 → Komentiranje 0 komentara(s)	prEN ISO 14001 Environmental management systems - Requirements with guidance for use (ISO/DIS 14001:2014) Rok za komentiranje: 2014-10-28 → Komentiranje 0 komentara(s)
---	---	---	---

© HZN 2014 Pristupačnost Intelectualno vlasništvo Privatnost Opći uvjeti Powered by Revo

Slika 2: Početna stranica sustava HZNacrti

Slika 3: Pregleda nacrta razvrstanih po roku za komentiranje

Slika 4: Pregled nacrta za komentiranje

Moderirani komentari će nakon isteka roka za davanje komentara biti proslijedjeni hrvatskomu tehničkom odboru (HNZ/TO, HZN/TO E) zaduženom za određeni načrt.

Pravila koja se odnose na komentiranje, tj. zabranjeno je:

- koristiti se nepristojnim ili uvredljivim jezikom
- oglašavanje, netematski sadržaj
- kršenje autorskih prava ili objavljanje tekstova koji se odnose na nečija patentna prava
- prikupljanje i objavljanje osobnih podataka

Rukovanje komentarima

Svaki korisnik može odmah poslati svoje komentare, ali postoji i mogućnost spremanja komentara bez slanja. Komentari koji su poslani moraju proći moderaciju u HZN-u prije nego što se objave na stranici, čime se sprječava objava nedoličnog sadržaja ili marketinških poruka. Tehnički se sadržaj komentara ne ocjenjuje niti mijenja, a također se ne ispravljaju gramatičke i pravopisne greške. Svi komentari – podneseni, koji čekaju moderaciju, koji su moderirani ili odbijeni – vidljivi su kroz korisnički dio „Moji komentari“. Komentari mogu biti „opći“, „urednički“ ili „tehnički“, a korisnik sam odabire vrstu komentara.

Sustav je programiran tako da korisnicima šalje automatske poruke kada podnesu komentare, kada su komentari prihvacieni ili odbijeni.

Promjena korisničkih podataka
Korisnik može mijenjati svoje korisničke podatke kao npr. lozinku, organizaciju, promijeniti adresu e-pošte ili deaktivirati svoj korisnički račun.

Na kraju, treba ponoviti da je sustav namijenjen prvenstveno malim i srednjim poduzećima (MSP) kako bi se i njihov glas čuo pri pisanju norma. Nadamo se da će iskoristiti tu mogućnost bez ustručavanja razmišljajući da drugi možda znaju

Vaši prihvaćeni komentari

Rok za komentiranje	Komentiranje	Prijedlog	Opći
2014-03-07 Vaš je komentar odobren	313 - 3 Assessing the console		
2014-03-14 Vaš je komentar odobren	67Bricks: 67 Bricks Test dcoument		
2014-03-10 Vaš je komentar odobren	67Bricks - 4.1 Order information		
2014-03-10 Vaš je komentar odobren	67Bricks - 4.4 Personnel qualification		

Slika 5: Pregled komentara korisnika

bolje. Normizacija je namijenjena svima i svaki glas se treba čuti, bio „velik“ ili „mali“, a konsenzus je osnovno načelo normizacije. Podnoseći komentare sudjelujete u oblikovanju hrvatskoga nacionalnog stajališta i izradi europskih i hrvatskih norma.

S veseljem možemo reći da se prvi korisnik registrirao u sustav HZNacrti. Mi u HZN-u napeto iščekujemo prve komentare i nadamo se da ćemo sljedeće godine u izvještaju za EK moći napisati da smo primili određeni broj komentara od MSP-a.

Čekamo Vas!

Sva pitanja i prijave problema šaljite na e-mail adresu nacrti@hzn.hr.

Sustav HZNacrti su sufinancirale Europska unija i EFTA. HZN snosi isključivu odgovornost za ovu aplikaciju. Europska unija ne odgovara za upotrebu informacija koje su u njoj sadržane.

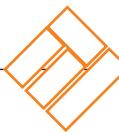
Promjeni profil

Za promjenu svojih podataka upotrijebite donji obrazac. Ako ne želite primijeniti svoju lozinku, prozorčić ostavite praznim. Lozinke moraju sadržavati najmanje 6 znakova.

Informacije o korisniku	Lozinka
Korisničko ime (ne može se uređivati)	Trenutačna lozinka
melanija.grubic.sutara@hzn.hr	Nova lozinka
* Stvarno ime	Potpriči novu lozinku
Melanija Grubić Sutara	
* Organizacija	
HZN	
* Zemlja boračka	Promjeni e-poštu za obavijesti
Hrvatska	Trenutno vam e-poštu šaljemo na adresu 'melanja.grubic.sutara@hzn.hr'. Pomoću ove poveznice možete promjeniti tu adresu. Promjeni e-poštu za obavijesti
* Kategorija zainteresirane strane	Deaktiviraj korisnički račun
Ostalo	Ako želite trajno deaktivirati svoj korisnički račun u sustavu, upotrijebite ovu poveznicu. Komenti koji ste već podnijeli bit će sačuvani. Deaktiviraj korisnički račun
* Broj zaposlenika	
50 – 249 zaposlenika	

Promjeni profil
Poništi

Slika 6: Mogućnosti promjene korisničkih podataka

Članovi Hrvatskog zavoda za norme

Objavljujemo popis redovitih i pridruženih članova HZN-a po vrstama pravnih odnosno fizičkih osoba za

koje je Upravno vijeće donijelo odluku do krajalistopada 2014. godine.

Vrsta članstva, vrsta pravne ili fizičke osobe	2014-05-29	2014-09-23
Članovi promatrači		
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	19	19
Fizičke osobe	0	0
Ukupno promatračkih članova	19	19
Redoviti članovi		
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	275	281
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – javne ustanove i slično	28	29
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – HGK, HOK, HUP	2	2
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovne komore ili udruge	4	4
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovna društva	19	19
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – škole	2	2
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – fakulteti	22	23
Fizičke osobe – pojedinci	42	44
Obrt – fizičke osobe	15	15
Tijela državne uprave	51	51
Ukupno redovnih članova	460	470
Ukupno članova HZN-a	479	489

Vrsta članstva: REDOVITO ČLANSTVO

PRAVNA OSOBA KOJA OSTVARUJE DOBIT

1. VAILLANT d.o.o., Zagreb
2. YTONG POROBETON d.o.o., Zagreb
3. STI d.o.o., Zagreb
4. ELEKTRONIČKI RAČUNI d.o.o., Zagreb
5. METKOVIĆ RAZVOJ d.o.o., Metković
6. FINANCIJSKA AGENCIJA – FINA, Zagreb

PRAVNA OSOBA KOJA NE OSTVARUJE DOBIT

1. HRVATSKA ENERGETSKA REGULATORNA AGENCIJA, Zagreb
2. SVEUČILIŠTE U ZADRU, Zadar

FIZIČKA OSOBA - POJEDINAC

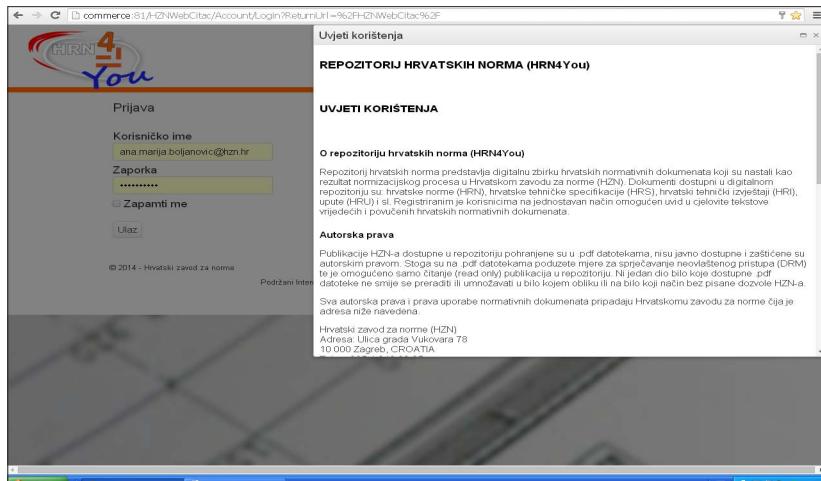
1. Branka BEOVIĆ, Zagreb
2. Ivan MARKIĆ, Zagreb

Repozitorij hrvatskih norma — HRN4You

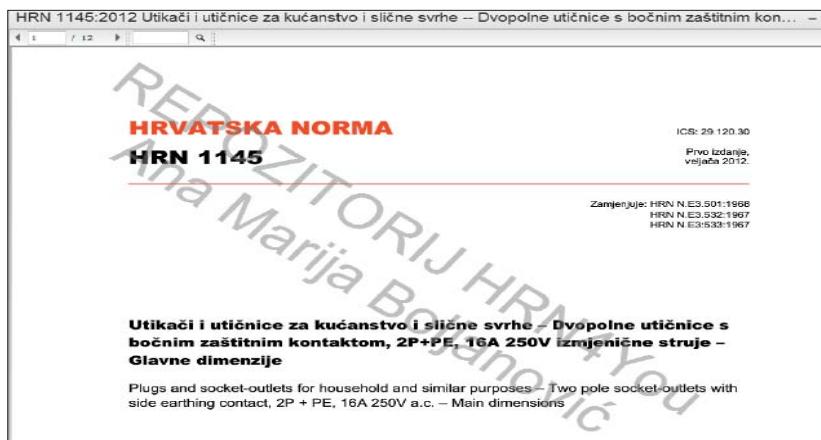
Hrvatski je zavod za norme 1. kolovoza 2014. godine uveo novu uslugu za korisnike - pristup cjelovitim tekstovima norma i ostalih normativnih dokumenata kroz digitalni repozitorij HRN4You. Repozitorij predstavlja digitalnu zbirku hrvatskih norma i ostalih normativnih dokumenata koji nastaju kao rezultat normizacijskog procesa u Hrvatskom zavodu za norme. Trenutačno se u repozitoriju nalazi preko 38500 takvih dokumenata koji su pohranjeni kao .pdf datoteke. Datoteke se u re-

pozitoriju pojavljuju kao flash verzije te je omogućeno samo čitanje norma koje na svakoj stranici sadrže digitalni vodenji žig s podacima korisnika kao preventivna mjera zaštite autorskog prava. Sustavu se pristupa preko poveznice: <http://HRN4You.hzn.hr>, uz dodijeljeno korisničko ime i lozinku. Pristup cjelovitim tekstovima omogućen je samo registriranim korisnicima, a pravo i vrijeme pristupa aplikaciji definirano je u sporazumu s HZN-om.

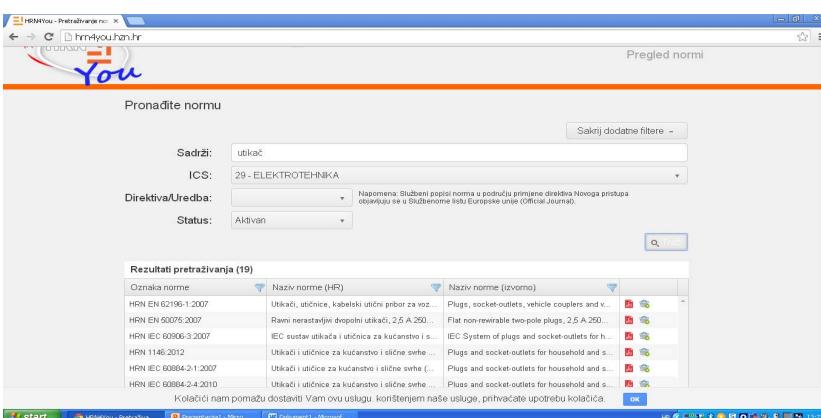
Norme se u repozitoriju mogu pretraživati prema oznaci, ključnim riječima, području (ICS oznaci), direktivi (uskladene norme), statusu (aktivna ili povučena norma) ili kombinacijom parametara.

Slika 1 - Pristup repozitoriju

Slika 2 - Prikaz norme s digitalnim vodenim žigom

Slika 3 - Prikaz pretraživanja repozitorija

Rezultati pretraživanja (3)		
Oznaka norme	Naziv norme (HR)	Naziv norme (izvorno)
HRN ISO 10843:2000	Akustika – Metoda za opisivanje i fizikalno mje... Acoustics – Method for the description and phy...	
HRN ISO/TR 11688-2:2000 - povuče...	Akustika – Preporuke za projektiranje malobuč... Acoustics – Recommended practice for the de...	
HRN ISO 8358:2000	Kruta gnojiva – Priprema uzorka za kemijsku i... Solid fertilizers – Preparation of samples for ch...	

Slika 4 - Slanje norme u košaricu

Prilikom pregleda norma moguće je odabrat norme za kupnju preko integrirane košarice. Unutar košarice odabire se količina za određenu normu, jezik te medij na kojem će se dostaviti norma.

Povezano s objavom HZN e-Glasila koje izlazi 6 puta godišnje i u kojemu se objavljuju nove hrvatske norme, u repozitorij se isto tako, svaka dva mjeseca dodaju nove datoteke. Manji broj norma zbog određenih razloga nije dostupan kroz repozitorij te za takve slučajeve, uz naziv norme, umjesto pdf ikone, stoji oznaka *na upit*.

O repozitoriju se brine Normoteka HZN-a koja pruža i podršku pri pristupu zbirci hrvatskih norma i ostalih normativnih dokumenata, savjetuje u pitanjima autorskih prava i izdanja ili statusa dokumenata.

Prvi sporazum s HZN-om za pristup repozitoriju HRN4You potpisala je Komora inženjera građevinarstva (HKIG) čiji članovi (oko 3500) imaju pravo pristupa repozitoriju do 31. siječnja 2015. godine. Sporazum o suradnji između HZN-a i HKIG-a potписан je u srpnju 2014. godine, a već je u rujnu potpisani drugi takav sporazum između HZN-a i Hrvatske komore inženjera elektrotehnike (HKIE), čiji članovi (oko 1500) imaju pravo pristupa repozitoriju do 1. listopada 2015. godine. Potpisanim sporazumima utvrđuje se pristup na repozitorij HRN4You i međusobna suradnja između HZN-a i navedenih strukovnih komora. Pristup hrvatskim normama i ostalim normativnim dokumentima za više od 5000 članova strukovnih komora pridonijeti će usavršavanju njihovih članova, povećanju kvalitete njihova stručnog rada te poticanju svijesti o ulozi normizacije u njihovoј struci.

A. M. Boljanović

Novosti iz HZN-a

Obilježavanje Europskog tjedna maloga i srednjega poduzetništva u HZN-u

Hrvatski zavod za norme (HNZ) i ove se godine aktivno uključio u obilježavanje *Europskog tjedna maloga i srednjega poduzetništva* (European SME Week), koji se održava od 29. rujna do 5. listopada 2014. godine. Europski tjedan MSP-a komunikacijska je kampanja koju koordinira Europska komisija (EK) s ciljem promicanja europskog poduzetništva.

Predstavljanje nove besplatne usluge HZN-a Sustav komentiranja nacrta norma – HZNacrti održano je u Zagrebu 30. rujna 2014. godine. Ovom se uslugom korisnicima putem mrežnih stranica HZN-a omogućava pregled nacrta norma i davanje komentara na nacrte za vrijeme trajanja javne rasprave. Web aplikacija HZNacrti namijenjena je prvenstveno predstavnicima MSP-a, kojima se putem ovog alata olakšava sudjelovanje u aktivnostima nacionalne normizacije i procesu izrade hrvatskih norma (HRN).

Na predstavljanju nove usluge HZN-a sudjelovali su predstavnici poduzetnika, predstavnici Ministarstva poduzetništva i obrta (MINPO), Ministarstva gospodarstva (MINGO) i Hrvatske gospodarske komore (HGK). Osim predstavljanja nove usluge, sudionici su dobili informacije o radu HZN-a i o dosadašnjim aktivnostima HZN-a za MSP.

Više o europskom tjednu MSP-a doznajte uz povoznicu: http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/sme-week/index_hr.htm

D. Novota Krajnović

IEC

Novosti iz međunarodnih i europskih norizacijskih organizacija

Povećavanje djelotvornosti i uporabe obnovljivih izvora kroz normizaciju

Poziv stvarateljima politike da više surađuju s međunarodnim organizacijama za normizaciju

S predviđanjima porasta globalnih potreba za energijom za 33 % do 2025. godine, IEC je bio suvoditelj radionice o međunarodnim normama kao potpori energetskoj učinkovitosti i politikama koje se bave obnovljivim izvorima energije.

Promjene na energetskom horizontu

Kao podrška globalnoj ekonomiji i ublažavanju učinaka klimatskih promjena, povećanje energetske učinkovitosti (Energy efficiency - EE) i uporabe energije iz obnovljivih izvora (Renewable energy - RE) je od presudne važnosti. Radionica u zajedničkom domaćinstvu s

Međunarodnom energetskom agencijom (IEA - International Energy Agency) i Međunarodnom organizacijom za normizaciju (ISO - International Organization for Standardization) okupila je zajedno stvaratelje politike, međunarodne organizacije za normizaciju, industriju i druge, ključne zainteresirane strane za određivanje pristupa i upravljanja na intezivnijoj suradnji povezanoj s ključnim aspektima suočavanja s energetskim izazovom. Sudionici radionice naglasili su da je samo zajedničkim radom privatnih i javnih zainteresiranih strana moguće smjestiti na pravo mjesto tehnološki neovisne procese donošenja odluka, dobro osmišljene politike i pravi tehnološki sustav.

Kao dio tih napora, međunarodne su norme bitne za stvaranje sigurnosti, pouzdanja i transparentnosti potrebnih za razvoj tržišta i omogućavanje razvoja održivoga poslovnog modela za investitore. Osim toga, spoj djelotvornih energetskih politika i investicije privatnog sektora u čistu tehnologiju potreban je za pomicanje uporabe održivih energetskih sustava.

Povećanje djelotvornosti s politikama uz potporu norma

Na radionici je dan niz preporuka (vidi [series of recommendations](#)) za povećanje tih dvaju (EE i RE) vitalnih područja:

- međunarodne norme treba upotrebljavati kao potporu EE i RE politikama
- javni i privatni sektor trebaju raditi zajedno
- transparentnost i suradnja su ključni
- sustavan i cjelovit pristup je neophodan
- potrebno je osmisliti smjer, a vlade uvesti transparentnost povezana s ciljevima politike.

Praktični načini usmjeravanja prema energetskim izazovima

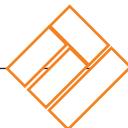
U toj jednadžbi Međunarodno elektrotehničko povjerenstvo (IEC) osigurava čvrste tehnološke temelje koji omogućuju sigurno i konzistentno razvijanje velike većine električnih i elektroničkih tehnoloških rješenja koja omogućuju konkretna poboljšanja energetske učinkovitosti.

Cijeli članak *Scaling up efficiency and renewables through standardization*
pogledajte na

http://www.iec.ch/etech/2014/etech_0514/wld-3.htm

(Izvor: Janice Blondeau, http://www.iec.ch/etech/2014/etech_0514/wld-3.htm, priredio: V. Jaram)

ISO

Novosti iz međunarodnih i europskih organizacijskih organizacija

Svijet prema Jørgenu Randersu

Knjiga **Ograničavanje rasta** (*The Limits to Growth*) Jørgena Randersa uzdrmala je "svijet klimatskih promjena" te postala jedna od najbolje prodavanih knjiga o okolišu svih vremena. U svojoj zadnjoj knjizi, **2052: Globalna prognoza za slijedećih četrdeset godina** (*2052: A Global Forecast for the Next Forty Years*), on raspravlja o tome da je ljudski rod na putu uništenja. ISO Focus razgovarao je s njim o budućnosti našega planeta i tome što možemo učiniti u vezi s tim.

Dali ste tmurnu viziju naše budućnosti u 2052. godini. Što vam je bila namjera?

Moja je osobna nakana bila u tome što sam potrošio 40 godina života radeći za održivi razvoj. Sada sam star čovjek i pretrpio sam neuspjeh, jer je svijet manje održiv sada nego prije 40 godina. I tako, kada sam odlučio pisati knjigu, ja sam u osnovi pisao zbog svoga duševnog

zdravlja. 2052. nije ništa drugo nego opis vrste svijeta o kojem mi, u globalnom društvu, trebamo odlučiti za sebe u idućih 40 godina.

Kako vidite 2052. godinu?

U svijetu bogatih, ekonomski će rast biti spor, neprestana nezaposlenost, društvene trzavice (trivenja), povećana nepravičnost - svi problemi koji nastaju zbog toga što ne uspijivate osigurati ekonomski rast. Postojano pogoršavanje klimatskih uvjeta, s vremenskim prilikama koje svo vrijeme sve više idu u ekstreme (više suša, više poplava, više šumskih požara, lagani rast razine mora, itd).

To će se dogoditi sporadično, ne u predvidljivom obrascu, a nakon nekog vremena te pojave će postati tako ekstremne da će postati zastrašujuće.

Što će se događati u sljedećih 40 godina?

Mislim da se ništa neće dogoditi u sljedećih 40 godina. Nije teško učiniti nešto u vezi s tim - mi točno znamo što je potrebno za smanjenje i svladavanje "klimatskoga programa". Problem je jednostavan. Košta više učiniti nešto, nego ne učiniti ništa. Te zato ljudi neće glasati u korist tih rješenja.

Tužna je činjenica, koliko ja vidim, da danas većina ljudi u bogatom svijetu nisu voljni žrtvovati dodatna sredstva koja bi bila potrebna za rješenje cijelog problema.

Vi ste za inteligentnu regulativu. Što mislite pod tim?

Ja nisam osoba slobodnoga tržišta. Ne vjerujem da će slobodno tržište riješiti temeljne probleme. Ja sam za jaku vladu i nedvojbeno za mudru regulativu.

A, uloga ISO-a, po mom mišljenju, vrlo je važna i korisna. Sama činjenica da norme postoje i da postoji ISO pruža neku nadu jer to znači da naši menadžeri u demokratskom društvu mogu donijeti odluke na način zasnovan na ravноправnosti, pravednosti i nepristranosti.

Kao dio programa Ženevske sveučilište (*the Geneva University/ISO Master's programme on standardization social regulation and sustainable development*) Jørgen Randers održao je konferenciju na kojoj se okupilo preko 670 ljudi u Ženevi.

(Izvor: Elizabeth Gasiorowski Denis, 15. kolovoza 2014. godine, http://www.iso.org/iso/home/news_index/news_archive/news.htm?refid=Ref1880, priredio V. Jaram)

CEN i CENELEC

Novosti iz međunarodnih i europskih normalizacijskih organizacija

CEN osniva novi odbor za usluge tetoviranja

7. srpnja 2014. godine CEN-ova Tehnička uprava (CEN Technical Board) odobrila je, s namjerom razvoja nove europske norme za usluge tetoviranja, stvaranje novoga projektnog odbora, CEN/TC 435.

Tetoviranje može izazvati infekciju budući da igle koje se upotrebljavaju mogu doći u kontakt s krvljom te se na koži može pojaviti plitka rana, u većoj ili manjoj mjeri, ovisno o veličini tetovaže (tetoviranog uzorka). Da bi se izbjegli, u najvećoj mogućoj mjeri, bilo kakvi rizici

za zdravlje potrošača, usluge tetoviranja trebaju se obavljati ispravno i ispunjavati i pridržavati se higijenskih zahtjeva.

Novi projektni odbor izraditi će europsku normu i uspostaviti zahtjeve povezane s higijenskim obavljanjem tetoviranja uključujući aspekte povezane sa specifikacijom posla, treninga, osobne higijene, skrbi nakon izvršenog posla, opremi i uređajima kao i uputama za čišćenje i dezinfekciju opreme.

(Izvor: <http://www.cen.eu/news/brief-news/Pages/NEWS-2014-019.aspx>, priredio V. Jaram)

Europska komisija i ETSI organizirali radionicu “Norme za internet objekata (Internet of Things)”

U Sophia Antipolisu, sjedištu ETSI-ja, smještenog na jugu Francuske u blizini Nice, održana je od 3. do 4. srpnja 2014. godine radionica pod nazivom “Norme za internet objekata” (IoT – Internet of Things), koju su zajedno organizirali Europska komisija (EC DG Connect) i ETSI.

Internet objekata predstavlja dinamičnu globalnu mrežnu infrastrukturu koja ima mogućnosti samostalnog strukturiranja, u kojoj fizički i “virtualni” objekti imaju identitete, fizičke značajke i virtualne osobnosti te primjenjuju inteligentna sučelja za međusobno povezivanje kao i s drugim podatkovnim mrežama.

Područje primjene obuhvaća ne samo komunikaciju između uređaja (M2M – Machine to Machine Communications) već se to odnosi i na povezivanje bilo kojeg objekta na internet s ciljem pristupa određenim informacijama kako bi se omogućilo donošenje kvalitetnih odluka.

Ta evolucija prema mreži objekata (“Web of Things”) predstavlja temelj razvoja u mnogim in-

dustrijskim sektorima kao što su prijevozna sredstva, pametna odjeća i tjelesne mreže (“Body Networks”), upravljenje nabavnim lancem pojedinih proizvoda, u industriji nafte i plina, javnim servisima, odgoju, zdravstvu i dr.

Normizacija je ključna u ovom području jer na globalnoj razini pridonosi interoperabilnosti, pouzdanosti, sigurnosti i učinkovitom djelovanju između različitih tehničkih rješenja. Na taj se način znatno smanjuje rascjepkanost te omogućava stvaranje novih poslovnih modela i ponuda kvalitetnijih servisa.

Glavni ciljevi koje su organizatori postavili za ovu radionicu su sljedeći:

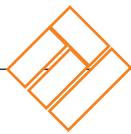
- provesti istraživanje, na visokoj razini od strane vjernih stručnjaka, zahtjeva i posljedica primjene interneta objekata
- definirati odnose između interneta objekata (IoT) i komunikacije između uređaja (M2M)
- utvrditi koje su norme potrebne te koji su novi poslovni modeli mogući
- odrediti politike koje će omogućiti da svi objekti budu međusobno povezani

Na radionici su predstavljene različite perspektive (industrijski proizvođači te potrošači, javni sektor, istraživačke i normizacijske organizacije i drugi) s namjerom da ispitaju kako će se IoT tehnološki ukloniti u stvaranje održivog eko sustava te kako taj proces može unaprijediti normizaciju.

Na temelju dosadašnjih rezultata svoje “M2M platforme”, ETSI namjerava postati normizacijsko središte koje će okupiti široki spektar međunarodnih sudionika.

Jedan od rezultata ove radionice jesu i jasno navedene daljnje smjernice za djelovanje u pojedinim područjima, kao što su:

1. **IoT za ljudе** – Kreirati norme u području autorizacije - vjerodostojnosti kako bi se uspostavilo povjerenje u servise – tehnički odbori „Cyber“ zajedno s „E zdravlje“
2. **IoT u kretanju** – Uspostaviti zajednički plan aktivnosti zajedno s relevantnim dijinicima za IoT norme i sustave

3. **IoT u domu** – Radne skupine trebaju osigurati međusobnu komunikaciju između različitih tehnologija, protokola i podatkovnih modela
4. **IoT u gradu** – Osigurati norme interoperabilnosti s mjerljivim glavnim pokazateljima kvalitete (KPI – Key Performance Indicators). Poticati „javnu“ podršku nacionalnih platformi za gradove
5. **IoT za energiju** – Poboljšati promociju/edukaciju o korisnosti ETSI-jevih M2M norma. ETSI treba uspostaviti kvalitetniju suradnju s dionicima iz energetskog sektora

Glavne strateške smjernice koje će Europska komisija poticati i podržavati u području razvoja i primjene IoT-a su ove:

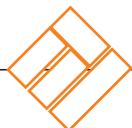
- omogućiti da IoT postane ekonomski i društvena realnost u Europi
- cijelovit integrirani pristup koji podržava otvorene platforme
- uključivanje širokog spektra zainteresiranih

- i relevantnih dionika
- inovacije i njihova primjena su temeljni fokus u sljedećoj fazi razvoja
- norme igraju ključnu ulogu u okviru primjene globalnih pilot projekata, kreiranju ekosustava te kao podrška zajedničkom funkcioniranju različitih sustava

Namjera je da Europa postane glavni isporučitelj IoT uređaja i servisa. Neophodno je brzo učiti iz pozitivnih iskustava u izgradnji različitih eko sustava izvan Europe. Potrebno je poticati razvoj jedinstvenoga digitalnog tržista u Europi, pri čemu treba aktivno uključiti građane kako bi što bolje prihvatali cijeli proces. Nužno je stvoriti i podržavati različite inicijative koje dolaze iz zemalja članica Europske unije kao i druge europske projekte poput razvoja pametnih gradova.

Detaljnije informacije o radionici zajedno s prezentacijama dostupne su na ETSI-jevoj web stranici http://docbox.etsi.org/Workshop/2014/201407_IOT-WORKSHOP/

B. Burazer

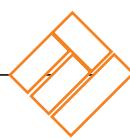
Sastanak radne skupine **Codex Alimentarius Working Party (CCEURO)**

Sastanak radne skupine Codex Alimentarius Working Party (CCEURO) održao se u Bruxellesu 19. rujna 2014. godine. Sastanci ove radne skupine održavaju se uvijek prije pojedinih sjednica Codexovih odbora kako bi države članice Europske unije dogovorile zajednički stav o točkama dnevnog reda na određenim sjednicama.

Tako je i ovaj sastanak sazvan prije 29. sjednice Codexova regionalnog odbora za Europu (CCEURO) koja se održava u Hagu, Nizozemska od 30. rujna do 3. listopada 2014. godine.

Sastanku su prisustvovali predstavnici 24 države članice Europske unije te predstavnici Europske komisije.

Dnevni red te sjednice imao je 13 točaka. Države članice EU-a imale su primjedbe na neke točke dnevnog reda.

U točkama 2 i 9 primjedbe su se odnosile na kompetenciju. Obje primjedbe su prihvачene.

Nizozemska je imala primjedbu na španjolski jezik koji je jedan od službenih jezika na sjednici CCEURO, a govori se samo u jednoj državi regije Europa za razliku od ruskog jezika koji se govori u 15 država regije, a službeni je jezik. Španjolska predlaže da se na sjednici CCEURO razmotri mogućnost, koja bi bila ekonomična, da se svi dokumenti objave na sva četiri službena jezika koja se govore u regiji te također osigura simultano prevođenje. Nizozemska, koja je koordinator za regiju Europa, odgovara da ruski jezik nije političko pitanje već finansijski problem. Nažalost, Komisija Codex Alimentariusa ne financira dokumente i simultano prevođenje na sjednicama pojedinih Codexovih odbora, već samo na sjednicama Komisije. Predsjedavajući predlaže da se ta rasprava odloži za sjednicu CCEURO, ako Rusija to predloži.

Primjedbu je dala i Njemačka na točku 6 koja se odnosi na predloženi nacrt revidiranoga regionalnog standarda za *ayran*. Na 28. sjednici u Batumiju, nakon duge rasprave, nije se postigao konsenzus oko definicije toga proizvoda. Od tada je prošlo dvije godine, a nacrt standarda još nije gotov pa Njemačka predlaže zaustavljanje izrade toga standarda. Stajalište EU-a je da se prihvati taj prijedlog. Europska komisija predlaže da se pričeka s iznošenjem stajališta država članica EU-a dok se ne vidi stav Turske na sjednici CCEURO.

Dane su primjedbe i na točku 7 koja se odnosi na strateški plan. Druge regije (u Codexu ih ima 6) donijele su svoje strateške planove. Španjolska predlaže da se prouče strateški planovi drugih regija jer se u konačnici na temelju strateških planova regija izrađuje strateški plan Komisije Codex Alimentariusa.

Pod točkom 8 raspravljalo se o *twining* pristupu u regiji. Nizozemska naglašava da se tim pristupom prije svega misli na dobrobit država u razvoju tako da razvijene države pridonose manje razvijenim državama. Europska komisija traži da države članice EU-a mudro razmisle o zauzimanju stava o tom pitanju, jer regija Europa ima 50 država članica + EU kao posebno tijelo.

Pod točkom 10 koja se odnosi na imenovanje koordinatora za sljedeće razdoblje od dvije godine, Nizozemska, koja odraduje prvi mandat kao koordinator za regiju Europa, kandidirat će se i za drugi mandat, i u tome ima podršku država članica EU-a.

Na druge točke dnevnog reda 29. sjednice CCEURO nije bilo primjedbi.

T. Havranek

